

مدارس ایرانی در شوروی

تاریخ تأسیس قدیمی ترین مدرسه ایرانی در روسیه، براسامن استاد موجود در سازمان اسناد ملی ایران به سال ۱۳۲۴ ق. باز می‌گردد. ایجاد این مدارس اغلب به هست ماسکن و کمک مالی تجار ایرانی نژاد این مناطق بود، که معمولاً از راه تشکیل انجمن‌های خیریه و جمع‌آوری اعانه‌های تقدی مردم علاقه‌مند صورت تحقق به خود گرفت. به طوری که پس از انقلاب اکبر ۱۹۱۷ م. در روسیه، به سبب مسدود شدن باب تجارت، ورشکستگی تجار ایرانی و بازگشت اتباع مستول ایرانی به وطن، ادامه کار این مدارس به ویژه از نظر مالی متوقف گردید.^۵

حکومت توین سویاپیستی در راستای تغییرات بنیادین اجتماعی، برای تأسیس مدارس بیگانگان در کشور خود مقررات تازه‌ای نیز وضع کرد. قوانینی که از سوی کمیسواری ملی معارف دولت اتحاد شوروی برای مدارس ایرانی صادر شد، به قرار زیر است:

- ۱ - مدارس ایرانی تحت نظر و مراقبت نماینده سیاسی دولت ایران خواهد بود.
- ۲ - معلمان مدارس ایران از طرف ریاست مدرسه انتخاب شده و ریاست معارف ایالتی محلی حق خواهد داشت، نسبت به اشخاصی که نامزد برای معلمی هستند نظر داشته و آنها را رد نماید.

۳ - تعلیم مطابق پیرگرام وزارت معارف دولت علیه ایران خواهد بود.

۴ - حق تفتیش مدارس به وسیله اعضای کمیسواری ملی معارف محفوظ خواهد بود.

۵ - ترتیب مقرره مذکور فقط شامل مدارسی است که اطفال اتباع ایرانی در آن جا تحصیل می‌کنند.^۶

در سندهای دیگری به این نکته اشاره شده، که برای ادامه تحصیل در سطح عالی، افراد باید تبعه اتحاد شوروی باشند. این مسئله خود باعث ناامیدی دانش‌آموزان ایرانی از ادامه تحصیل گردید؛ چرا که بسیاری از آنان تمایلی به پذیرش تابعیت کشور بیگانه نداشتند. در این زمینه اغواگری و تبلیفات منفی برخی از مغرضان در بین دانش‌آموزان ایرانی به این مسئله بیش از پیش دامن می‌زد.^۷

مطلوب درخور توجه، دخالت متصدیان حکومت سویاپیستی در امور مدارس ایرانی است. بدین صورت که سرمدaran نظام نوین اساساً با تأسیس و با ادامه هر نوع انجمن خارجی در سرزمین وسیع روسیه مخالفت می‌کردند. بالطبع انجمن‌های

خیریه ایرانی که سهم عمله‌ای را در اداره امور مدارس ایرانی بر عهده داشتند، از تعرض مأموران حکومت در امان نماند و بزودی همه آنها منحل شدند^۸. این خود بهانه‌ای شد تا اداره و کنترل این مدارس در دست حکومت جدید قرار گیرد و کلیه دروس، طبق برنامه محلی تدریس شود و معارف محلی نیز پرداخت تمام مخارج جاری از جمله حقوق معلمان را بر عهده گیرد. متأسفانه مدرسه اتحاد بادکوبه به وسیله دولت اتحاد شوروی تأمین می‌شد و مداخله قنسولگری ایران صرفاً جهت حفظ و ترویج زبان فارسی بود.^۹

به دنبال اصلاح انجمن‌های خیریه، قنسولگری ایران در بادکوبه، صندوق خیریه دیگری در محل قنسولخانه ایران تأسیس کرد که بودجه آن از محل دریافت عوارض از تذکره‌های ایرانیان تأمین می‌شد. بدین ترتیب کمک خرج ماهیانه کارکنان مدارس ایرانی از آن محل فراهم و پرداخت می‌شد، تا جنبه ایرانی بودن این مدارس محفوظ مانده و اسباب و اثنای آنان از دستبرد دیگران در امان بماند. دیگر از موارد مداخله حکومت جدید در امور مدارس، هماناً مختلط کودن مدارس ایرانی توسعه کمیته جوانان ساوت به نام کاماسمول^{۱۰} بود.

در یکی از سندهای به تغییر نام «مدرسه اتفاق تفليس» به «مدرسه ایران و شوروی و نیز حذف علامت رسمی شیر و خورشید از تابلو، کاغذ و مهر مدرسه از سوی اداره معارف محلی اشاره شده، که حاکمی از دخالت مستقیم این اداره در امور مدارس ایرانی می‌باشد.^{۱۱} همچنان اعتضاب و به تعطیل کشاندن مدرسه‌های از جانب روس‌ها از جمله هوازد دیگری از دخالت‌های آن در امور داخلی مدارس ایرانی است.^{۱۲} این مسئله از آن جا نشأت می‌گیرد که اداره معارف بادکوبه و اتفاق معلمان، خواهان انعقاد قرارداد جمعی با معلمان بوسی و مطابق با قانون محلی بوده است، ولی تأکید وزارت معارف ایران بر انعقاد قرارداد به صورت فردی بود، که طبق همین نظر با معنمان قراردادی را منعکس کرد. در مقابل، اداره معارف بادکوبه و اتفاق معلمان بنای مخالفت و تهدید را گذاشده، آنها را از تسهیلات و امتیازاتی که به موجب قانون، به همه معلمان تعلق می‌گرفت محروم کرد. مداخله دیگر، دخالت در استخدام معلمان جدید ایرانی بود. طبق قرارداد، انجام این کار در انحصار مدیر مدرسه بود. ولی روس‌ها

شکلاتی را به وجود می آورد.^{۱۵}
برنامه مدیریت متوسطه اتحاد ایران بین قرار
بود: ۱- زبان فارسی با اصول تدریس آن ۲- زبان
لرکی با صون تدریس آن ۳- زبان روسی ۴-

تبغه ایران بودند. ولی پس از انقلاب، این مدارس
با کسر بودجه روپرور شدند و همان حصر که اشاره
گردید، حکومت تازه مدارس را تصرف کرده و
دست ایرانیان در اداره امور به کلی قطع شد.^{۱۶}
هنگامی که انقلاب روپرور شد و

اصصار داشتند که معلمان جدید بایه از میان
اعضای بیکار تفاق معلمین انتخاب شوند. چرا
که در این صورت بهتر می توانستند نظرات خود را
در مدارس اجرا کنند.^{۱۷} در این میان مهمترین کار
حکومت سویه بیستی در مدارس اسلام زدنی و
چالنگری و برخی بخش مادی در اذان بود. امشب
در سازمان کتابخانه مدارس ایرانی از حمه
مدرسه اتحاد نماد کتاب های فارسی را به عنوان
آن که سه ماه بزرگ شده و از سلاطین و ملایی جوز
تعزیز و تحسب به عمل آمد، فیض کرده و با
خود می بردند. اگر هم از سوی مسیر مدرسه
مقواتی به موقع می پیوست، کتابخانه را مهر رهوم
کرده و آن را تعجب می کردند.^{۱۸} همچنان با
تدریس کشی که در آنها وثیه هایی چون «دعا»
و «پادشاه» وجود داشت مخالفت کرده و خواهان
حذف چنین کند کی از امر تدریس بودند.^{۱۹}

تاریخچه تأسیس مدارس ایرانی در روسیه
از مدارس تحاد بادکوبه، تفاق تنبیه و
مدرسه مظفری، می توان به عنوان مهمترین مدارس
ایرانی در روسیه نام برد. این سه مدرسه نسبت به
ساختمانی در روسیه فعال بوده و نقش مهمتری را
در اشغال زبان فارسی در روسیه به عهده داشته.
مدرسه اتحاد در ۱۵ شب ۱۳۲۴ ق. در

نتیجه مدعی قنسولگری ایران و با هسته ای از تبار معروف آن زمان، همچون حاج ملا حسین
تیریزی و بیری شریف الدوله نماینده وقت دولت
ایران در بادکوبه تأسیس شد. در اینجا انجمن
خیریه ای مرکب از هفت بازارگان معابر و یک نفر

که نماینده قنسولگری بود، برای جمع آوری
اعانه های خصوصی و وجهات نقدی تشکیل شد و
بدین وسیله حمه نوع اسباب و لوازم تدریس و
کتابخانه، آزمایشگاه فیزیک و شیمی، وسائل
موزیک، لباس، دکوراسیون تئاتر و... برای
مدرسه خریداری شد و زیر نظر مدیر مدرسه -
میرزا حسین خان کمال - به کار گرفته شد.
دانش آموزان زبان های فارسی، ترکی، روسی،
عربی، فرانسی و آلمانی را فرا می گرفتند و البته
غلب دروس به فارسی تدریس می شد.

تا قبل از انقلاب اکثر مخارج این مدرسه و
ساختمان مدارس ایرانی در قفقاز از محل عایدات
اضافات تذکره ها و شهریه شاگردان و اعانه های
محلى تأمین می شد. اداره مدارس مزبور نیز کامل
زیر نظر قنسولگری ایران بود و بیشتر معلمان هم

علوم و اجتماعیات ۵- ریاضیات با اصول
تدریس آن ۶- فیزیک ۷- شیمی ۸- تاریخ
طبیعی ۹- جغرافیای اقتصادی ۱۰- جغرافیایی
ایران ۱۱- تاریخ ایران و [تاریخ] عمومی ۱۲-
پدalogوژی (فن تربیت اطفال) ۱۳- پندالوژی
۱۴- متده و اصول تدریس سیستم کمپلکس
۱۵- ناشی ۱۶- موسیقی ۱۷- خدمات
تکنیکی ۱۸- ژیوتاماستیک ۱۹- دروس نعمت
(طبعیات) ۲۰- ورزش جهت آماده شدن
نظام.^{۱۶}

در باره تأسیس مدرسه اتفاق تفصیلی بحی
دولت آبادی می نویسد: «چند سال قبل که در
ایران معارف پروری بازارش رواج داشت، مأمورین
ایران در خارجه به این وسیله تحصیل نام نیک
می نمودند. مأمورین ایران در قفقاز به مساعدت و
تشویق میرزا حسین خان مشیر الدوله که آن وقت
وزیر مختار در ممالک روسیه بود، انجمن
خیریه ای برای ایرانیان در تفسیس دادر نموده،
 OSCA نامه خوبی برای تأسیس یک باب مدرسه
نوشته آن را به اعضاء حکومت روس رسانید و

حکومت آذربایجان با نام حکومت مساوات رنگ
استقلال به خود گرفت، مدرسه مزبور توسط قشون
انگلیس تصرف و تخلیه گردید و اثاثه آن در میان
کوچه ها ریخته شد و مدرسه تا مزدوجان پیش
رفت.^{۱۷}

مدرسه اتحاد شامل یک مدرسه پسرانه و یک
مدرسه دخترانه بود. در ۱۳۰۳ ش. مدرسه پسران
دارای ساختمانی با ۷ طبقه و ۱۲ کلاس بود که
متاجوز از ۴۰۰ دانش آموز در آن به تحصیل
اشغال داشتند. مدرسه دختران تیز در همین سال
۱۵۰ شاگرد داشت که اکثر آنها از اهالی بادکوبه
بودند. مدرسه پسران ۱۸ معلم و دختران ۸ معلم
داشت که حقوق ماهانه خود را از حکومت
دریافت می گردند. اگر حقوق معلمان را به مخارج
عادی مدرسه و حقوق فڑا شها و دیگر مخارج
اضافه کنیم هر یک معلم در هر ماہ به مبالغی بالغ بر

۶۰۰ میلیون (قریباً ۳۰۰ تومان) می رسد.^{۱۸}
در تمام مدارس شوروی بین دانش آموزان غذا
و لباس توزیع می شد، ولی به خاطر نبودن
اسکانات لازم، چنین کاری در مدارس ایرانی

مدرسه‌ای موسوم به اتفاق ایرانیان تأسیس کردند. پس از برهم خوردن مجلس شورای ملی در تهران این انجمن هم سست شده کاری نمی‌کند.^{۱۷}

مدرسه اتفاق تقلیس نیز به همت تجار ایرانی تأسیس شد. مخارج مدرسه از طریق عابدات کاروانسرا بود که توسط این تجار خریداری شده بود تامین می‌شد. پس از انقلاب کاروانسرا مبیو در شمار اموال ضبط شده درآمد و اداره مدرسه هم از دست معلمان ایرانی خارج گردید.^{۱۸}

برنامه مدرسه شامل دروس زیر بود:

- زبان فارسی و روسی ۲ - شریعت ۳
- حساب ۴ - جغرافی ۵ - تاریخ ۶ - طبیعت
- حفظ الصحف ۸ - ورزش ۹ - نقاشی ۱۰
- موسیقی.

مدرسۀ مظفری یک کتابخانه داشت که در ایرانی تأسیس شد. این کتابخانه دارای ۸۰۰ جلد کتاب علمی، ادبی و اخلاقی بود که بیش از ۳ آنها به زبان روسی و ترکی بود. همچنین مدرسه یک موزه علمی داشت که انواع حشرات و حیوانات روغن زده، پرنده‌گان، مکوکات عتیقه و بعضی از مجسمه‌های مشاهیر در آن دیده می‌شد. این مدرسه دو سالن داشت. سالن کوچک مخصوص اجرای تماش‌های اخلاقی و کنفرانس‌های علمی و ادبی بود که دیوارهای آن را با عکس‌های از مشاهیر ایران از قبیل سعدی، میرزا تقی خان امیرکبیر، ناصر شاه، مظفر الدین شاه و سید جمال الدین اسدآبادی تزئین کرده بودند. سالن دیگر، سالن بزرگ مدرسه بود که جهت برپایی اجتماعات ملی و شورای مقدمات عمومیه تأسیس شده بود.^{۱۹}

مدرسه‌های مظفری عشق آباد: در ۱۳۲۵ ق. با تلاش جمعی از ایرانیان احداث شد. در ۱۳۰۲ ش. هیأت وزرای ایران تصویب کرد، ماهی ۲۰ تومان از سوی دولت به آن مدرسه کمک

مدرسه وطن ایرانیان: این مدرسه در ۱۳۳۶ ق. به همت اهالی ایرانی نژاد قصبه سراب بادکوبه، به دنبال تشکیل انجمنی به نام جمعیت معارف وطن تأسیس گردید. میرزا عبدالله عبد‌اللهزاده مدیر مدرسه اتحاد بادکوبه نیز نظام‌نامه‌ای برای آن نوشت که بخشی از مفاد آن به قرار زیر است:^{۲۰}

۱ - مدرسه وطن در تحت نقارن جمعیت معارف وطن، مقیم بادکوبه خواهد بود که به امورات مدرسه جزاً و کلأً رسیدگی کرده، مطابق نظام‌نامه جمعیت معارف وطن معمون و مجری تعیلم می‌پرداختند.

۲ - ابتدای دروس از اول میزان [مهر] و اختتام آن تا آخر جوزا [خرداد] خواهد بود و یک ماه سرطان [تیر] متعلق به امتحانات سالیانه مدرسه بوده که از ابتدای برج اسد [مرداد] امتحانات تمام و مدرسه تعطیل خواهد شد و موقع تعطیل مدرسه دو ماه بیشتر نخواهد بود.

۳ - پروگرام (فهرست دروس) مختص هر کلاس (صورت دروسی که باید در تتمامی سال از هر کلاس تدریس شود) بایستی در روز اول افتتاح مدرسه حاضر بوده به دیوار آن کلاس نصب شده باشد.

مشاهیر ایران از قبیل سعدی، میرزا تقی خان امیرکبیر، ناصر شاه، مظفر الدین شاه و سید جمال الدین اسدآبادی تزئین کرده بودند. سالن دیگر، سالن بزرگ مدرسه بود که جهت برپایی اجتماعات ملی و شورای مقدمات عمومیه تأسیس شده بود.^{۲۱}

مشاهیر ایران از قبیل سعدی، میرزا تقی خان امیرکبیر، ناصر شاه، مظفر الدین شاه و سید جمال الدین اسدآبادی تزئین کرده بودند. سالن دیگر، سالن بزرگ مدرسه بود که جهت برپایی اجتماعات ملی و شورای مقدمات عمومیه تأسیس شده بود.^{۲۱}

مشاهیر ایران از قبیل سعدی، میرزا تقی خان امیرکبیر، ناصر شاه، مظفر الدین شاه و سید جمال الدین اسدآبادی تزئین کرده بودند. سالن دیگر، سالن بزرگ مدرسه بود که جهت برپایی اجتماعات ملی و شورای مقدمات عمومیه تأسیس شده بود.^{۲۱}

مشاهیر ایران از قبیل سعدی، میرزا تقی خان امیرکبیر، ناصر شاه، مظفر الدین شاه و سید جمال الدین اسدآبادی تزئین کرده بودند. سالن دیگر، سالن بزرگ مدرسه بود که جهت برپایی اجتماعات ملی و شورای مقدمات عمومیه تأسیس شده بود.^{۲۱}

توضیح: این پروگرام در تمام مدت سال
تفیرنایپذیر است، مگر به نظریات شخصی مدیر و
تصویب ریاست کل.

۴- همو مدت تدریس هر درس بیش از پنجاه
دقیقه نخواهد بود.

۵- شاگرد در وسط سال قبول نمی شود، مگر
به تصویب هیئت شورایه معلمین، در آن صورت
امتحان لازمه از آنچه که میداند از او شده به هر
کلاس لایق بود به آنجا سپرده شود

۶- کلاسهای درس فقط مختص تدریس
بوده، امورات غیرتدریس اکیداً منوع است.
۷- در اعیاد مذهبی، ملی و ایام سوگواری به
تفصیلی که در نظامنامه مذکور است مدرسه تعطیل
میشود.

۸- روز اولیکه مدرسه افتتاح میشود و روز
آخری که تمام میشود بالاختصاص دعیه لازمه
مختص به فتح و اختتام فرائت شده که سایستی
معلمین و متممین کلأ برای استماع حاضر باشند.
۹- شورای معلمین: اعضا این شورا عبارتند
از مدیر، عضه شریعت و معلمین

۱۰- وظیف شورای معلمین: قبول کردن
شاگرد و گذرانیدن آن از کلاس به کلاس دیگر.
شوری در خصوص سعی و اخلاق شاگردان و چاره
برای کم سعی ایشان و تزکیه اخلاقشان، تعیین
افراد، مذاکره در خصوص دادن شهادت‌نامه به
شاگردانی که مدرسه را تمام کرده و یا نکرده‌اند،
خروج کردن شاگرد از مدرسه در صوریکه کم
سعی و بدآخلاق بوده باشد، مذاکرات در خصوص
کتابخانه و انتخاب کتاب فرائت برای شاگردان و
غیره.

مدرسه نجات باطوم: به خاطر موقعیت تجاری
شهر باطوم، گروهی از بازارگنان ایرانی در آن جا
گرد آمده بودند. در ۱۹۲۰ م. شخصی به نام
باقر خان فهیمی از طریق کمک‌های مالی
تجار مدرسه نجات را احداث کرد. در آغاز کار،
این مدرسه دارای ۱۰۰ شاگرد و دو معلم بود که
مختصر معلوماتی در امر تدریس داشتند. منبع
درآمد مدرسه عبارت بود از شهریه شاگردان،
اعانه‌های فردی و همچنین پولی که قنسولگری
نسبت به درجات تذکره از اشخاص می‌گرفت.
به تدریج قسou وقت از توجه به امور مدرسه سر
برنافت و مدرسه به وسیله انجمن خیریه ایرانیان به
هر نوع که ممکن بود اداره می‌شد. پس از انقلاب
روسیه تجارت باطوم به واسطه مالیات‌های گراف

و سختگیری حکومت به کلی از هم پاشید و اغلب
ایرانی‌ها به وطن بازگشتند. از این رو عایدات
مدرسه به هیچ وجه کاف مخارج آن را
نمی‌داد.^{۲۲}

۸- گزارش مدیر مدرسه اتحاد بادکوبه (میرزا
اژدر علی زاده)، نمره ۱۳۰۹ ش، نمره ۲۹۱
[۲۱۶۵]

۹- گزارش قنسولگری ایران در بادکوبه،
نمره ۱۳۰۹ ش، نمره ۱۰۶۴ [۲۱۶۵]

۱۰- گزارش مایل تویسرکانی، نمره ۱۳۰۳ ش. نمره

[۲۱۶۵]

۱۱- گزارش مدیر مدرسه اتحاد بادکوبه،
نمره ۱۳۰۹ ش. [۲۱۶۵]

۱۲- گزارش وزارت معارف ایران، نمره ۱۳۰۵ ش

[۲۱۶۵]

۱۳- گزارش مایل تویسرکانی، نمره ۱۳۰۳ ش. نمره

[۲۱۶۵]

۱۴- گزارش مایل تویسرکانی، نمره ۱۳۰۳ ش. نمره

[۲۱۶۵]

۱۵- گزارش مدیر مدرسه اتحاد، نمره ۱۳۰۹ ش. نمره

[۲۱۶۵]

۱۶- شعبه علمی و متدي کمیاریای معارف

جمهوری آذربایجان [۲۱۶۵]

۱۷- یحیی دولت‌آبادی، حیات یحیی، ج ۳،

۱۸- گزارش قنسولگری ایران در تفلیس، نمره ۱۳۰۲

[۲۱۷۷]

۱۹- گزارش مدیر مدرسه اتفاق تفلیس (علی

جواهر الکلام)، نمره ۱۳۰۹ ش. [۲۱۶۶]

۲۰- گزارش مدیر مدرسة مظفری عشق آباد،

نمره ۴۳۴ [۲۱۶۷]

۲۱- نظامنامه مدرسة وطن، نمره ۱۳۳۵ ق. [۲۱۸۴]

۲۲- گزارش قنسولگری ایران در باتاطم،

نمره ۱۳۴۱ ق. نمره ۷۵ [۲۱۸۰]

۲۳- گزارش قنسولگری ایران در تاشکند،

نمره ۱۳۰۳ ش. نمره ۱۶۰ [۲۱۷۴]

۲۴- استاد نخست وزیری، نمره ۵۸۲۳،

۱۳۱۰ ش. شماره ۱۰۸۰۶

شماره‌های داخل کروشه شماره آلبوم استاد

سری الف وزارت معارف تحت عنوان اصلی

مدارس ایران در خارج کشور و عنوان فرعی

مدارس ایران در جماهیر شوروی ۵۴۰۰۴

می‌باشد.

وزارت امور خارجه

شیخ دزلست صدھ بھر عاصمہ

وزارت امور خارجه

تَهْكِمَ دُرْزَتْ مَلْدَهْ بَرْدَهْ دَهْ بَرْدَهْ

اداره حملک

۱۷۰

FABRIC

لِلْمُؤْمِنِينَ

تاریخ ۱۵ برج سپتامبر ۱۳۰۰

تیر ۱۳۰۰ ضمیمه

۱۳۰۰

در درست علیه من

ارت امور خارجی

جمهوری اسلامی

جمهوری اسلامی

۹
دستب برزحت سایه رام در زم و عکس همچو صور دفعه در نظر نداشت
در عین زیارت خود گردید که طبق عاده روزی را باز بر زارت راه رفته
رساند مبنی بر این: داده زرگران موزعی تو سه اینست در زمانه در نظر نداشت
با صفت آن همیشگاری هم برگرداند و سه اینست که قصت در میانه
نهاده در رفع ععاده خود را نیز طغیان در اینست دفعه اینه فرازد
حقوق این بیوی معتبر در بود است بر اینه داده بجهة راه رفته
در زمانه داده این هر دو که امن و مسک هم را بین قباره ایان
دوستی عده کارهای اینست به است نهاده بر دستم زرگران داشته باشد
با میان راه رفته اینه دوستی که قصت در طرف داشت با اینه داده بجهة
در مردم رساند مدارس مدرسه های مطابق ریگ این دزد از این علیه نیز پیش
نهاده بین دسته عویشه در زمینه این دزد ایان بوده

در درست دیر خود را بست و اکنون در زر زرست قلعه را بنده و آنها
در زمین و همچنان در خصوص میزدگاه اینها نیز در زرست قلعه را بنده و آنها

بگزین
۱۸۰۴

لهم إنا نسألك ملائكة حميم

وزارت امور خارجه

ساده رپورٹ نمر ۲۹ مورخ ۲۰۱۷ء ویجیو وزارت ادارے و فنون کا اصل آن بندھہ ۵۔

تومسون ۱۸۴۲ کاں مدینہ نبیت دا پر جو اُ ملکیتیں دار کروالے سددیدن آئیں فیض

شیخ شهول دیرانه در سال ۱۳۰۰ مغضوبت مدرسه امیرکبیر را تأسیس نمود و در آن دوستی و عصمتی همراه باشد.

دیگر از هر چیزی بزرگ نمی‌باشد زیرا آنچه که فرم می‌دهد و بالغ شده در آنچه است زیرا

درست رانیت ته شنید ترکیب که نهاده اند رسیده لر چشم مهد را در آن ته که مطابق با شایعه

کمک ای فرمادا کیتے ہیں جس کو درود پر کہا جائے گا تھے شنیدہ میرانہ فرمادا کیتے

دلد وی سے کہا ہے خون مڑکایا دل میں سہرا لزد ہے نہ رانی کھا ماری میسر تھا

تمامی مدنیت زندگانی دلخواه خود، هم ریاضی و حساد است غریب و بیرون مسم در این شور

پدر و مادر داشتند. این سه نفر از افرادی بودند که در آن زمان در ایران میتوانستند از این طبقه باشند.

نہیں، افغانی - یعنی ایرانیوں کو بھیتے نہیں کر سکتے۔ بدلتے دلتے رہتے رہتے

سوانح نمره دورخه وزارت ادام که اصل آن بامری گیرت شد

وزارت صحت و تغذیه که نظرخواهی مراجعت درست را در پنجه داشتند

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ افْعُلْ بِهِ طَبْرَمْ رَوْدَةَ فَرِنْدَهْ دَلْيَهْ هَرْسَمْ نَخْرَدْ

لادن و بیان
سخن

وزارت امور خارجه

نامه

حواله داشته امروز پنجاه و هشتاد و هشتم مورخه بیان شده است آن پنجم مهر ۱۳۴۷ ثبت در

آنچه خبر داشت این وزارت مصنه سری سه که لذت پذیری داشته باشد آنکه هدایات

در مسأله زندگانی و سلامتی قاعده ایمه موسیم دلیل آردست رئیسه می‌شود

آنچه مدرس غریب مالک آنچه ایمه مقصود است اینکه این مسأله را مسأله برداشتن ایمه

مدرس می‌داند نظر قوی مدارس عدالت ایمه در حق غافلگشی زندگانی را در نظر نمی‌نماید

زاده — مدرس غریب لزوماً در درست بعده مادر خود را ترسی و بیهوده نماید

آنچه ایمه ایشان نماید ایمه ایشان دین در مدرس غریب ایمه ایشان را در مدارس فرقه نماید

رسانی ایمه ایشان مدارس فرقه ایمه ایشان مدارس فرقه ایمه ایشان را صادر

لطفاً